

TV4 Media AB
Organisationsnummer: 556802-5646

Besöksadress:
Tegeluddsvägen 3-5, Stockholm
115 79 STOCKHOLM

Postadress:
TV4 Media AB
115 79 Stockholm

Stockholm 2025-03-10
Justitiedepartementet

Översänds till: ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till: Ju.L6@regeringskansliet.se

**Yttrande angående betänkandet Personuppgifter och mediegrundlagarna,
SOU 2024:75, Ju2024/02386**

TV4 Media AB ("TV4") har genom remiss den 25 november 2024 beretts tillfälle att yttra sig över förslagen i betänkandet. TV4 avstyrker betänkandets förslag.

1. ALLMÄNNA SYNPUNKTER

- 1.1 Frågan om tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens förhållande till personuppgiftsrätten är inte ny. Sedan Sverige inträdde som medlem i den Europeiska Unionen har liknande frågor övervägts i flera lagstiftningsärenden.
- 1.2 Sveriges linje är att bevara och hävda offentlighetsprincipen och de grundläggande reglerna för den svenska tryck- och yttrandefrihetsrätten. Unionsrätten ska inte tillåtas urholka dessa grundläggande bestämmelser (jfr betänkandet avsnitt 4.3.1 och 9.1.4).
- 1.3 Den svenska hållningen är tidlös. De detaljerade bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är tydliga och verkningsfulla för en regelstyrd offentlighet. Reglerna har under lång tid underlättat för TV4 och andra massmedieföretag att rapportera och granska i allmänhetens intresse.
- 1.4 De grundlagsändringar som utredningen nu föreslår innebär ett stort och principiellt avsteg från den svenska ordningen. TV4 uppfattar förslaget som en konstitutionell nyordning. TV4 är kritisk till förändringen som i förlängningen riskerar att försvåra den underbyggda och allsidiga upplysning som så starkt efterfrågas i vår tid.

2. EN TIVELAKLTIG LAGSTIFTNINGSTEKNIK

- 2.1 TV4 ifrågasätter inte att det kan finnas inslag i vissa söktjänster som kan kräva ny lag. Ett rimligt förhållningssätt är att i så fall att utreda och klarlägga vilka fenomen som kan vara problematiska. Ett naturligt därpå följande steg är att överväga vilka förändringar som är proportionella och ändamålsenliga, och, inte minst hur sådana förändringar förhåller sig till tungt vägande motstående intressen.
- 2.2 Utredningens förslag med delegationsbestämmelser möter inte dessa krav. Hänvisningen till dataskyddsförordningen utmönstrar de principer som uppstår de svenska grundlagarna. Förändringar i de bestämmelser som finns i dataskyddsförordningen får ett omedelbart genomslag utan att beakta yttrande- och informationsfrihetens krav. Det är en problematisk ordning som TV4 är kritisk till.

3. SÄRSKILT OM SÖKTJÄNSTERNAS ROLL FÖR DEN GRANSKANDE JOURNALISTIKEN

- 3.1 Söktjänster som på olika sätt offentliggör personuppgifter har mycket stor betydelse för svensk journalistik. TV4 bekräftar de beskrivna fördelarna och nyttan av söktjänster i det journalistiska arbetet som utredningen redovisar (betänkandet avsnitt 8.4).
- 3.2 Även för TV4:s del är sådana söktjänster av stor vikt för den dagliga redaktionella verksamheten.
- 3.3 TV4 har ett starkt intresse av solida uppgifter som är snabbt tillgängliga på ett effektivt sätt. Utan biträde av researchföretag och informationsunderlag till granskningar och publiceringar skulle TV4:s arbete med nyhetsrapportering, granskning och debatt avsevärt försvåras och fördyras. Enkelt uttryckt skulle frånvaron av detta stöd sannolikt leda till färre underbyggda nyheter och mindre omfattande granskningar än vad som är fallet i dag.
- 3.4 I dagens medieekonomi finns inte resurser för journalister eller andra medarbetare att dagligen begära ut och granska allmänna handlingar från landets myndigheter och domstolar.
- 3.5 TV4 anser att de nyhetsbyråer och researchföretag som bolaget samverkar med idag driver en journalistisk verksamhet. De fyller en viktig funktion i TV4:s intresse där de svarar för en effektiv tjänst med hög vederhäftighet. Det vore olyckligt, ytterst för allmänheten, om lagen ändrades så att detta stöd försvagades.

4. SÄRSKILT OM BEHOVET AV EN REGLERING I YGL

- 4.1 Enligt TV4:s mening är det av stor vikt att grundlagsskyddet är slutet, dvs att detaljregleringen finns i yttrandefrihetsgrundlagen, och att det kan tillämpas på ett konsekvent sätt. Denna ordning, som gäller i dag, främjar stabilitet i oroliga tider och innebär en enkel och förutsebar rättstillämpning. Det finns ett starkt intresse att

undvika komplicerade gränsdragningsfall som en delegationsbestämmelse, med därpå följande reglering utanför yttrandefrihetsgrundlagen, skulle ge upphov till.

- 4.2 Utredningens ställningstagande till alternativa lösningar är inte tillfredställande (betänkandet avsnitt 9.2.2). Ett alternativ till att införa delegationsbestämmelser, som också är mer förenligt med grundlagarnas systematik, hade varit att överväga införandet av ett nytt yttrandefrihetsbrott. En sådan lösning skulle effektivt hantera identifierade och verkliga problem. Samtidigt skulle det befintliga systemet med bibehållande av yttrandefrihetsgrundlagens principer behållas.
- 4.3 TV4 är införstått med att denna lösning har valts bort av utredningen (betänkandet sidan 182). Skälet är bland annat att Mediegrundlags-kommittén avfärdade en sådan lösning tidigare (SOU 2016:58 sidan 394). Liknande delegationsbestämmelser avseende brottsuppgifter har avstyrkts av konstitutionsutskottet och röstats ned av riksdagen vid två separata tillfällen (se betänkandet avsnitt 6.3.3 och 6.3.5).
- 4.4 TV4 delar inte utredningens ståndpunkt. Skälet är att den delegationsbestämmelse som nu föreslås är mycket omfattande. Det nya förslaget avser till skillnad från tidigare förslag *alla* typer av personuppgifter.
- 4.5 Det finns för övrigt ytterligare alternativ som skulle kunna övervägas, exempelvis införandet av nya sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. En sådan lösning skulle kunna innebära att de nya lagkraven träffar de utlämnande myndigheterna, i stället för publicisterna enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Ett sådant alternativ skulle givetvis behöva utredas noggrant och behålla meddelarfriheten för uppgifterna i fråga.

5. SÄRSKILT OM PROBLEMEN MED ALTERNATIV 2

- 5.1 Vid den fortsatta beredningen bör det särskilt beaktas att utredningens lagförslag inte ger ett otvetydigt skydd för sådan verksamhet som utredningen i och för sig anser är skyddsvärd.
- 5.2 Enligt utredningen måste verksamhet ”som helt klart faller inom mediegrundlagarnas kärnområden i alla delar omfattas av dessa” och i tveksamma fall ska tryck- och yttrandefriheten ges företräde (se betänkandet sidan 177 samt exempelvis sidorna 193, 196, 197 och 199). Detta synsätt framgår inte i lagtexten, vilket innebär risker särskilt vad gäller förutsebarhet.
- 5.3 Det framgår vidare av utredningens lagförslag (i betänkandet benämnt Alternativ 2), att syftet med offentliggörandet har betydelse för otillbörighetsbedömningen. Utredningen framhåller bland annat att ”Om offentliggörandet utgör ett led i den fria åsiktsbildningen, kan det inte anses vara otillbörigt”, samt att ”en uppgiftssamling som tillhandahålls som ett led i en journalistisk granskning kan därmed inte anses medföra särskilda risker för otillböriga integritetsintrång” (betänkandet sidan 231).

Samtidigt framhålls att ”Uppgiftssamlingens förväntade mottagarkrets är inte en faktor som ska beaktas vid bedömningen” (betänkandet sidan 232).

- 5.4 Resonemanget är inte invändningsfritt. Syftesbedömningen i den föreslagna bestämmelsen är oklar och det är svårt att veta hur den förhåller sig till den förväntade mottagarkretsen.

6. HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT DEN 25 FEBRUARI 2025

- 6.1 TV4 har tagit del Högsta domstolens beslut den 25 februari 2025 (särskilt mål nr Ä 3457-24; Panoptes Sweden AB). Avgörandet bekräftar de farhågor som nämnts i det föregående (avsnitt 3).
- 6.2 Beslutet gäller uteslutande frågan om ett visst utlämnande till en nyhetsbyrå av brottmålsdomar avser allmänna offentliga handlingar eller om sekretess gäller för handlingarna i fråga. Högsta domstolen finner att dataskyddsförordningen medför att sekretess ska gälla. Enligt beslutet kan ett utlämnande ske i det enskilda fallet om att mottagaren (i detta fall nyhetsbyrån) underkastas begränsningar eller förbehåll.
- 6.3 Av beslutet följer att en sådan nyhetsbyrå eller researchföretag, som bland annat TV4 anlitar sedan lång tid, är förbjuden att vidarebefordra vissa domstolshandlingar med personuppgifter till TV4. För TV4:s publicistiska verksamhet är detta nya rättsläge problematiskt.
- 6.4 Utslaget belyser de negativa konsekvenser som kan följa för svenska massmedier genom förslaget i betänkandet. En av dessa effekter är följaktligen att redaktionernas sedan decennier väletablerade tillgång till allmänna handlingar, som t ex domstolsavgöranden, för researcharbete i praktiken kommer att upphöra. Följderna riskerar att bli starkt negativa och dessutom svåra att överblicka i alla delar.
- 6.5 TV4 erinrar om att den i betänkandet förordade delegationsbestämmelsen (Alternativ 2), formulerats från utgångspunkten att den inte är ”tänkt att tillämpas på uppgiftssamlingar som har ett journalistiskt syfte oavsett om personuppgifterna tillhandahålls som ett led i en publicering eller för att underlätta researcharbetet inför en publicering” (betänkandet sidan 197). Enligt TV4:s uppfattning bör uttalandet omfatta i vart fall de företag som TV4 samverkar med i dag och som bedriver en entydigt journalistisk verksamhet, se ovan punkt 3.5.
- 6.6 Högsta domstolens beslut ger dock uttryck för en annan ståndpunkt. TV4 vill peka på att den grundläggande utgångspunkten som utredningen uttrycker, riskerar att betraktas som överspelad genom Högsta domstolens beslut. Enligt TV4 är det angeläget att denna negativa effekt beaktas och undanröjs i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

7. SÄRSKILT OM INTEGRITETSSKYDDSMYNDIGHETENS ROLL

- 7.1 Utredningens förslag innebär att Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) skulle ges möjlighet till tillsyn över de uppgiftssamlingar som delegeras ut från det grundlagsskyddade området (betänkandet sidorna 177 och 178).
- 7.2 Utredningen konstaterar att i gränsfall bör IMY ha möjlighet att samråda med Justitiekanslern, och att ett sådant samråd inte kräver författningsändringar.
- 7.3 TV4 avstyrker förslaget. I den mån grundlagsfrågor aktualiseras framstår Justitiekanslern mest lämpad att utöva tillsynen. Under alla förhållanden bör IMY ha en *skyldighet* att samråda med Justitiekanslern.

8. SAMMANFATTANDE SYNPUNKTER PÅ UTREDNINGENS FÖRSLAG OM ALTERNATIVA FÖRSLAG OM HUR ETT GENERELLT GRUNDLAGSUNDANTAG KAN UTFORMAS

- 8.1 TV4 anser att det som i betänkandet kallas för Alternativ 2 är det minst ingripande ur yttrandefrihetssynpunkt, av de alternativ som redovisats.
- 8.2 TV4 avstyrker dock detta förslag av de skäl som anges ovan och understryker att TV4 är kritisk till införandet av denna slags delegationsbestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Stockholm som ovan

TV4 Media AB

Tegeluddsvägen 3-5
115 79 Stockholm

tv4.se / tv4play.se